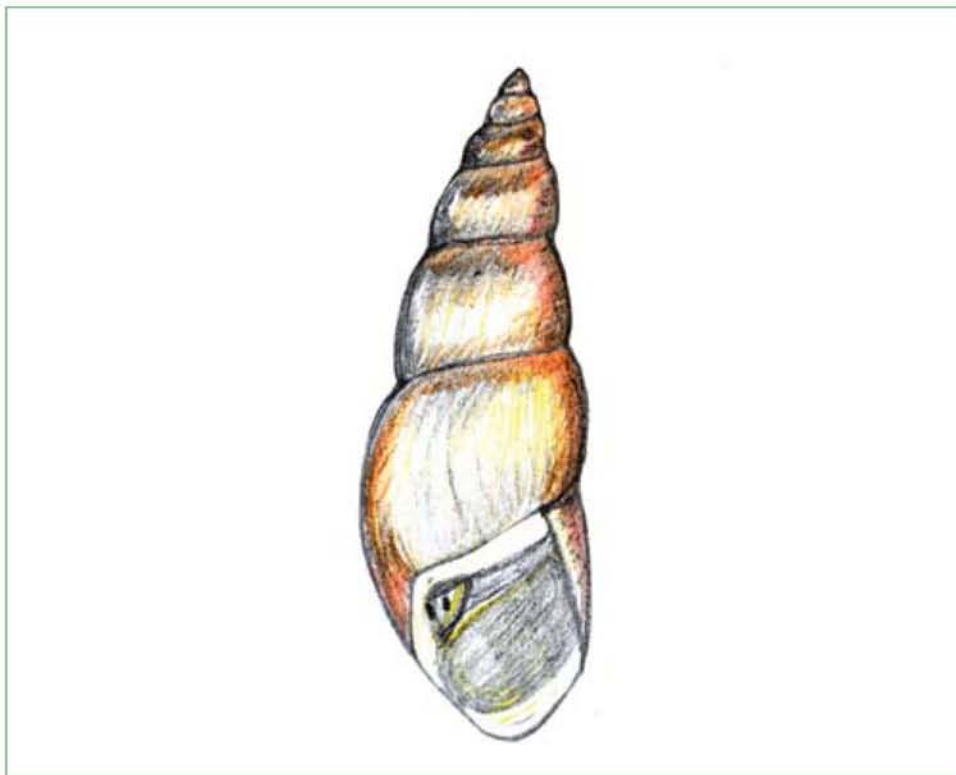

СТАВКОВИК БУЛОВОПОДІБНИЙ

Lymnaea clavata Westerlund, 1885

Таксономічна належність

Клас — Червоні (Gastropoda), ряд — Легеневі (Pulmonata).

Природоохоронний статус

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Пд. Франція, Пн. Африка, річки Балтійського моря. В межах України знайдено лише в р. Зх. Буг.

Чисельність і причини її зміни

Чисельність виду дуже низька. За наявними даними — приблизно 1 особина на 20 м². Фактори, які впливають на численність, не досліджені, оскільки вид зустрічається в межах всього ареалу доволі рідко.

Особливості біології та наукове значення

Вид мешкає на зануреній вищій водній рослинності на невеликій глибині у прибережжі проточних та стоячих водойм.

Морфологічні ознаки

Черепашка башнеподібна, доволі міцна, з 6–6,5 слабо здутими обертами, які розділені помірно глибокою сутурою (швом). Висота черепашки перевищує її ширину в 2,5–2,6 рази. Останній оберт складає близько 0,6 висоти черепашки. Поверхня черепашки шорстка, але без оформленої скульптури, має лише чіткі лінії зупинки наростання. Устя загострено-яйцеподібне, його висота складає 0,4 висоти всієї черепашки. Пупок у вигляді доволі широкої, але короткої щілини. Висота черепашки — 22–25 мм, довжина —

до 25 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Відомостей немає.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Не здійснювалися.

Господарське та комерційне значення
Вид, можливо, має значення як проміжний хазяїн паразитичних червів.

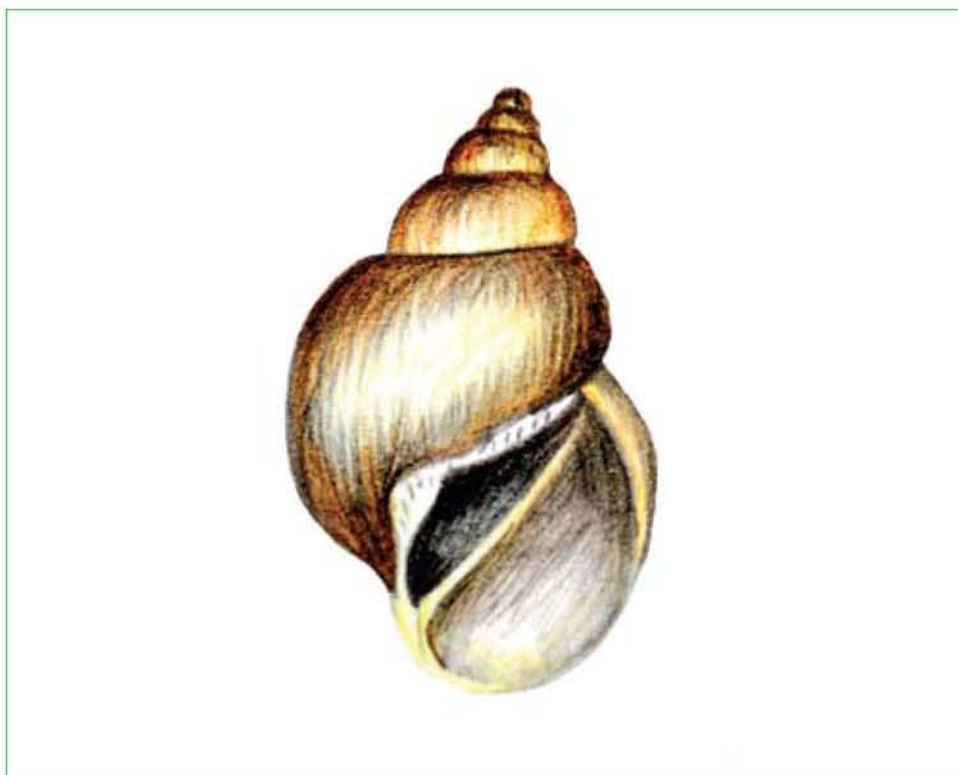
Основні джерела інформації

Круглов, Старобогатов, 1981; Березкина, Старобогатов, 1988.

Автор: В.В. Аністратенко
Малюнок: Я.І. Медловська

СТАВКОВИК ПОТОВЩЕНИЙ

Lymnaea pachyta Westerlund, 1890

Таксономічна належність

Клас — Черевоногі (Gastropoda), ряд — Легеневі (Pulmonata).

Природоохоронний статус

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Дельта Волги у прибережжі острова Бухтовий. В межах України знайдено лише в Криму.

Чисельність і причини її зміни

Точних даних про чисельність виду немає. Фактори, які впливають на численність, не вивчено, оскільки вид зустрічається дуже рідко.

Особливості біології та наукове значення

Вид населяє занурену вищу водну рослинність на невеликій глибині у прибережжі проточних та стоячих водойм, в тому числі ті, які часто пересихають влітку та калюжі.

Морфологічні ознаки

Черепашка невелика, високо-конічної або яйцеподібно-конічної форми, помірно тверда. Обертів — до 6, вони сильно здуті (майже ступінчасті), розділені глибокою сутурою (швом). Висота черепашки перевищує її ширину в 1,7 рази. Останній оберт складає близько 0,8 висоти черепашки. Поверхня черепашки лискуча, з тонкими лініями наростання. Устя яйцеподібне, його висота складає 0,5 висоти всієї черепашки. Пупок

повністю закритий. Висота черепашки — до 11,5 мм, довжина — 20–25 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Збереження біотопів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Не здійснювалися.

Господарське та комерційне значення

Вид, можливо, має значення як проміжний хазяїн паразитичних червів.

Основні джерела інформації

Старобогатов, Круглов, 1981.

Автор: В.В. Аністаренко

Малюнок: М.В.Швидка

ТУРИКАСПІЯ ЛІНКТА

Turricaspia lincta Milashevich, 1908**Таксономічна належність**

Клас — Черевоногі (Gastropoda), ряд — Picoi-подібні (Rissoiformes).

Природоохоронний статус

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Поширений в гирлах великих річок, лиманах і прибережних озерах Північно-Зх. Причорномор'я. Ендемік Азово-Чорноморського басейну.

Чисельність і причини її зміни

Вид формує постійні популяції невеликої щільності (зазвичай від 2 до 30 особин на 1 м²). До різкого зменшення чисельності

або навіть повного знищення виду може призвести замулення та забруднення води, значне падіння рівня води в дельтах річок і лиманах внаслідок зарегулювання і забирання води на господарські потреби.

Особливості біології та наукове значення

Молюски населяють неглибокі ділянки річок, мешкають на щільних ґрунтах (піску, глині та ін.) з помірною кількістю мулу. Максимальна солоність, при якій вид зустрічається в Дніпровсько-Бузькому лимані — 8 ‰.

Морфологічні ознаки

Черепашка овально-башнеподібна, струнка, з 8–8,5 помірно здутими обертами, які

розділені доволі глибокою сутурою (швом). Висота черепашки перевищує її ширину в 2,7 раза. Останній оберт складає майже половину висоти черепашки. Скульптура складається лише з чітких ліній наростання. Устя овальне, дещо скошене. Висота черепашки більша за висоту устя в 3,5–3,7 рази. Пупок закритий. Висота черепашки — 10–11 мм, ширина — до 4 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Збереження біотопів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Не здійснювалися.

Господарське та комерційне значення

Вид має певне значення для господарства як складовий елемент харчового раціону риби та деяких навколотоводних птахів.

Основні джерела інформації

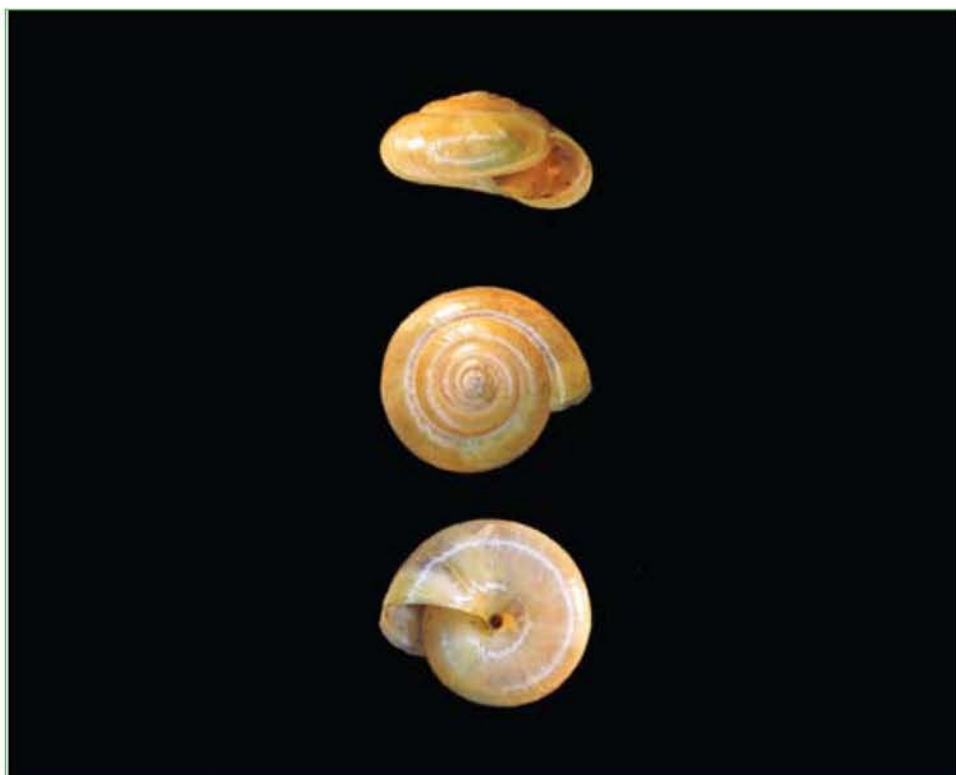
Алексенко, Старобогатов, 1987; Алексенко, 1992; Анистратенко, Алексенко, 1994; Анистратенко, Стадниченко, 1995.

Автор: В.В. Анистратенко

Фото: В.В. Анистратенко

ОКСИХІЛЮС КОБЕЛЬТА*Oxychilus kobelti* (Lindholm, 1910)**Таксономічна належність**

Клас — Черевоногі (Gastropoda), ряд — Легеневі (Pulmonata).

Природоохоронний статус

Вразливий.

Ареал виду та його поширення в Україні

Гірський Крим.

Чисельність і причини її зміни

1–2 особини на 1 м². Причини зміни чисельності: підвищений антропогенний прес на біотопи.

Особливості біології та наукове значення

Вид мешкає в дубових та букових лісах (переважно пралісах).

Морфологічні ознаки

Черепашка прижата, червоно-рогова, з 5,5–6,0 обертами, з дуже вузьким пупком (близько 1/10–1/15 ширини черепашки) та спіральною мікроскульптурою (помітною при збільшенні у 10–15 разів). Висота черепашки — 7–7,3 мм, її ширина — 14–17,5 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Збереження біотопів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Не здійснювалися.

Господарське та комерційне значення.

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Лихарев, 1952; Голиков, Старобогатов, 1988.

Автор: О.О. Байдашніков

Фото: О.О. Байдашніков

ГРАНАРІЯ ЗЕРНОВА

Granaria frumentum (Draparnaud, 1801)**Таксономічна належність**

Клас — Червононогі (Gastropoda), ряд — Легеневі (Pulmonata).

Природоохоронний статус

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Гори Європи від Зх. Карпат до Балкан і Альп. Дуже рідко зустрічається в Українських Карпатах та на зх. Поділля.

Чисельність і причини її зміни

У головних біотопах — приблизно 10–15 особин на 1 м². Причини зниження чисельності: антропогенний тиск на біотопи в рекреаційних зонах.

Особливості біології та наукове значення

Мешкає на вапнякових скелях на безліссі.

Морфологічні ознаки

Черепашка широко-веретеноподібна, рогового кольору, з 8–9 обертами та внутрішнім армуванням останнього оберту, добре помітним з устя. Висота черепашки — 7,5–9,5 мм, її ширина — 2,8–3,5 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Збереження біотопів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Не здійснювалися.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Шилейко, 1984; Голиков, Старобогатов, 1988.

Автор: О.О. Байдашніков

Фото: О.О. Байдашніков

СЕРУЛІНА ЗУБЧАСТА*Serrulina serrulata* (L. Pfeiffer, 1874)**Таксономічна належність**

Клас — Черевоногі (Gastropoda), ряд — Легеневі (Pulmonata).

Природоохоронний статус

Вразливий.

Ареал виду та його поширення в Україні

Майже циркумпонтичний, диз'юнктивний. Дуже рідко — в Українських Карпатах.

Чисельність і причини її зміни

У головних біотопах — приблизно 1–3 особини на 1 м². Причини зміни чисельності: вид мешкає серед гниючої деревини, яка вибирається з лісів, у тому числі на території природоохоронних об'єктів.

Особливості біології та наукове значення

Вид мешкає в букових пралісах на вапнякових грядках.

Морфологічні ознаки

Черепашка ребриста, веретеноподібна, брудно-жовтого кольору, з 10–12 обертами, з зубчастими краями устя. Висота черепашки — 12–14,5 мм, її ширина — 3,3–3,6 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Збереження біотопів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Не здійснювалися.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Лихарев, 1962; Голиков, Старобогатов, 1988.

Автор: О.О. Байдашніков

Фото: О.О. Байдашніков

ХОНДРИНА ВІВСЯНА

Chondrina avenacea (Bruguiere, 1792)**Таксономічна належність**

Клас — Червононогі (Gastropoda), ряд — Легеневі (Pulmonata).

Природоохоронний статус

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Гори Європи від Зх. Карпат до Альп і Піренейв. Дуже рідко в Українських Карпатах.

Чисельність і причини її зміни

У головних біотопах — приблизно 10–20 особини на 1 м². Причини зниження чисельності: антропогенний тиск на біотопи в рекреаційних зонах.

Особливості біології та наукове значення

Вапнякові скелі на безлісці.

Морфологічні ознаки

Черепашка з великими зморшками (але не ребрами), високо-конічна, темно-коричнева з трохи блакитним віддтінком, з 7,5–8 обертами та внутрішнім армуванням останнього оберту, добре помітним з устя. Висота черепашки — 6,5–7,7 мм, ширина — 2,5–2,8 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Збереження біотопів

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Не здійснювалися.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Шилейко, 1984; Kerney, Cameron, Jungbluth, 1983; Голиков, Старобогатов, 1988.

Автор: О.О. Байдашніков

Фото: О.О. Байдашніков